

Motion

1984/85:3229

Arne Andersson i Ljung m. fl.

Reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m. (prop. 1984/85:211)

I proposition 1984/85:211 lägger regeringen bl. a. förslag om prisregleringen för jordbruksprodukter fr. o. m. den 1 juli 1985.

Regeringens förslag till nya jordbrukspriser överensstämmer med det kompromissbud, som statens jordbruksnämnd lade fram vid jordbrukspriserförhandlingarna. Ingen av parterna accepterade nämndens förslag. Lantbrukarnas förhandlingsdelegation tog starkt avstånd från budet. LRF:s representanter i jordbruksnämndens styrelse har reserverat sig mot budet.

Bakgrunden till denna kraftiga reaktion är att lönsamheten i jordbruket framför allt i animalieproduktionen sjunkit de senaste åren huvudsakligen på grund av obalansen mellan konsumtion och produktion. Skillnaden mellan konsumentdelegationens och lantbrukarnas förhandlingsdelegations bud var mycket stor, ca 300 milj. kr.

Jordbruksnämndens bud innebär att jordbruksföretagen inte fullt ut kompenseras för ökade produktionsmedelskostnader.

En post som jordbruksföretagen inte fått full kompensation för är lantarbetarlönen, vilken stigit väsentligt mer än PM-index. Jordbruket bör delvis kunna kompensera sig för detta genom att totalbeloppet höjs.

Förädlingsindustrin har heller inte fått full kompensation för ökade produktionskostnader. Det löneavtal som livsmedelsarbetarna har träffat har medfört ökade kostnader för förädlingsindustrin. I en icke prisreglerad verksamhet hade industrin omedelbart kunnat kompensera sig för detta på marknaden. Eftersom livsmedelspriserna regleras av statsmakterna, vanligen två gånger per år, har denna möjlighet inte stått till buds. Att då med hänvisning till ett prisstopp som inträffat efter det att avtalet träffats vägra industrin kompensation för inträffade löneökningar är omotiverat.

När prisstoppet upphör bör kompensation få tas ut. Att vänta till dess är dock enbart att skjuta problemen framför sig. Slutlig ställning till beloppets storlek får tas när fullständigt material föreligger. En kompensation för kostnadsökningar bör då erhållas. Det är angeläget att den utredning som tillsatts för att lägga förslag om en metod som begränsar löneglidningen i livsmedelsindustrin skyndsamt slutför sitt arbete.

Hur stort kompensationsbeloppet den 1 januari 1986 blir kan inte nu beräknas. Med tanke på regeringens misslyckade ekonomiska politik torde det föreligga avsevärda risker att det väsentligt kommer att överstiga de 348 milj. kr. som regeringen preliminärt anger. Enbart den nyligen genomförda diskontohöjningen torde medföra att beloppet ökar med ytterligare ca 200 milj. kr.

Enligt vår mening skall jordbruket få kompensation för PM-index verkliga utveckling under andra halvåret 1985 (april-oktober). Därtill skall hänsyn tas till vissa smärre frågor som inte har hunnit avgöras under vårens förhandlingar.

Vissa införselavgifter och skördeskadeskyddet

I ett läge där regeringens ekonomiska politik medfört en åtstramning av livsmedelskonsumtionen har importen minskat. Detta har medfört att införselavgiftsmedel de senaste åren saknats för att täcka utgifter utanför fördelningsplanen. För 1985/86 beräknas ett underskott på 9,5 milj. kr. och ackumulerat 56,7 milj. kr. Att då påföra en ytterligare kostnad om 8 milj. kr., som skall betala del av statistiska centralbyråns verksamhet, är omotiverat. Statens jordbruksnämnd liksom konsumentdelegationen och lantbrukarnas förhandlingsdelegation har hemställt om att dessa 8 miljoner inte skall bekostas av införselavgiftsmedel. Vi ansluter oss till detta.

Regeringen undviker återigen att komma med ett förslag till en permanent lösning av skördeskadeskyddet. Denna situation är ohållbar. Den under årens lopp uppbyggda skördeskadefonden minskar nu kraftigt. Den bär nu både utbetalningar och del av administrationskostnaderna. Inga nya medel tillskjuts. Vi upprepar nu för tredje året i följd vårt krav på att regeringen *skyndsamt* återkommer till riksdagen med förslag till en permanent lösning av skördeskadeskyddet. I väntan på detta får 8 milj. kr. av budgetmedel tillskjutas administrationen av skördeskadeskyddet.

Avvecklingsersättning

Jordbruksnämnden och LRF har föreslagit att medel för låginkomstsättning m. m. skall kunna användas till att införa bl. a. en avvecklingsersättning till kött-, fläsk- och smågrisproducenter liknande den som finns för mjölkproducenter. Enligt vår mening kan en sådan avvecklingsersättning bidra till att obalansen mellan konsumtion och produktion kan minska. Jordbruksnämnden bör därför få möjlighet att använda dessa medel även för en avvecklingsersättning till kött-, fläsk- och smågrisproducenter.

Samhällets delansvar för överskottsarealen

Regeringen föreslår att jordbrukets priser skall räknas upp med 160 milj. kr. per den 1 januari 1986 för att finansiera samhällets delansvar. Med hänvisning till vår motion 1984/85:3104 har vi angivit att finansieringen bör ske med budgetmedel. Detta bör ges regeringen till känna.

Fördelning av medel från handelsgödsel- och bekämpningsmedelsskatten

Skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel har tagits ut i nästan ett år. Vi anser att denna skatt snarast skall tas bort. Enbart under innevarande budgetår har ca 120 milj. kr. influtit. Enligt riksdagens beslut skall dessa medel användas till forskning, rådgivning och miljöförbättrande åtgärder. Under det år som gått har regeringen inte kunnat redovisa hur medlen skall användas. Vi har i partimotion 1984/85:879 föreslagit att medlen skall användas till bl. a. utbyggnad av gödselvårdsanläggningar och vi återupprepar nu detta krav. Regeringen bör skyndsamt låta lantbruksstyrelsen utarbeta direktiv för en sådan bidragsgivning samt snarast återkomma till riksdagen med förslag om hur resten av medlen skall användas.

Djursjukvården

Det framgår av propositionen att det inte funnits möjlighet att finansiera djursjukvården med hjälp av införselavgiftsmedel. Detta har medfört att regeringen föreslår att djursjukvårdsavgiften skall höjas.

En ytterligare höjning av denna avgift kan få allvarliga konsekvenser för distriktsveterinärorganisationen. Den omfördelning av kostnader mellan staten och djurägarna som nu föreslås är ett avsteg från riksdagens 1982 fattade beslut om kostnadsfördelningen inom distriktsveterinärorganisationen. Vi återupprepar vårt tidigare ställda krav om en översyn av distriktsveterinärorganisationen, där riksdagen ges tillfälle att fatta ett mera långsiktigt beslut om hur djursjukvården i landet skall vara såväl finansierad som organiserad. Vi utesluter inte att djursjukvården i stora delar av landet väl kan tillgodoses av privatpraktiker. Det synes dock ofrånkomligt att staten framför allt i norra Sverige bidrar med finansiering av viss typ av distriktsveterinärorganisation. En översyn i enlighet med vad vi ovan anfört bör skyndsamt utföras.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om kostnadskompensationen per den 1 januari 1986.
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om vissa införselavgiftsmedel och skördeskadeskyddets framtida administration.
3. att riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om finansiering av samhällets delansvar för överskottsarealen.
4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om avvecklingsersättning till kött-, fläsk- och smågrisproducenter.

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om fördelning av medel från handels- gödsel- och bekämpningsmedelsskatten,
6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om djurens hälso- och sjukvård,
7. att riksdagen beslutar att under anslaget C 8. Administration av permanent skördeskadeskydd m. m. anslå 24 956 000 kr.

Stockholm den 23 maj 1985

L. ARNE ANDERSSON (m)

i Ljung

HANS WACHTMEISTER (m)

BO ARVIDSON (m)

BERTIL DANIELSSON (m)

INGVAR ERIKSSON (m)

JENS ERIKSSON (m)

GÖTHE KNUTSON (m)

SVEN ERIC LORENTZON (m)

SVEN MUNKE (m)

IVAR VIRGIN (m)

ARNE SVENSSON (m)

JAN-ERIC VIRGIN (m)